

Gedood door een vuile kogel

Enkele getuigen vertellen over wat er op 6 februari 1945 gebeurde.

Jan van Dalen:

Wij woonden in de vroegere pastorie van de Lutherse Kerk in de Rechtestraat. Daar kon je gemakkelijk op het dak komen.

Op die 6e februari in 1945 zat ik daar naar Amerikaanse en Engelse bommenwerpers te kijken, die terugvlogen, na doelen in Duitsland te hebben gebombardeerd, en weer op weg terug waren naar Engeland.

Ineens zag ik er één in brand vliegen en neerstorten. Ik zag ook, dat de bemanning zich met parachutes van het vliegtuig losmaakte. Twee van hen kwamen bij de Beemsterdijk terecht. De anderen ergens achter Graft.

Ik maakte meteen dat ik van het dak afkwam. Het zou niet lang duren voor de Duitsers er zouden zijn en hoewel ik geen onderduiker was en zelfs een zogenaamde *Ausweis* had vanwege mijn werk in de landbouw vreesde ik toch, dat ik bij een razzia meegenomen zou worden. Ik riep tegen mijn broer Ab en onze buurjongen Ab Kuiper: *kom mee! We moeten het Ouweland in, want zo meteen barst het hier van de Moffen!*

We pakten het bootje van buurman Rem Kuiper en we voeren zo snel als we konden richting de Gouw. We konden onderweg het schreeuwen van de Duitsers vanuit de Rechtestraat al horen.

Onze buurman Kuiper had daar een boomgaard aan de westkant van de Gouw en daar stonden twee boetjes op. Daar wilden we naar toe om ons te verstoppen. We legden het bootje in de sloot aan de noordkant van de boomgaard vast, zodat vanuit De Rijp iemand het niet gauw zou kunnen zien liggen. Kruipend gingen we naar het dichtstbijzijnde schuurtje.

Van daaruit kon ik zien dat de jongens van Beers van de manufacturenzaak uit de Rechtestraat hetzelfde deden als wij en ook met een bootje de polder in wilden vluchten. Twee van hen za-

ten al in het bootje en de derde was net ingestapt toen ik een Duitser hoorde commanderen: *Hierher kommen!*

De jongen, die stond aarzelde wat hij moest doen, maar veel tijd om er over na te denken kreeg hij niet. De Duitser vuurde zijn geweer af en ik zag hoe hij in elkaar zakte. Het was Hen Beers. Dokter Schermerhorn, die later de lijkschouwing moest verrichten constateerde dat het *een meestershot* was geweest!

Er was nog een getuige en dat was Juust Schipper van de vroegere bakker uit de Rechtestraat.

Juust Schipper:

Ik was toen 14 jaar. In die tijd zochten heel wat Rijper jongens, die de leeftijd hadden, dat ze voor de z.g. Arbeitseinsatz opgeroepen konden worden, 's nachts een schuilplaats in de polder. Zo was bijvoorbeeld een kippenhok van de gebroeders Siekman, dat ook aan de Gouw lag, een slaapplek. Er stonden her en der meer van die vervallen boetjes in de polder en 's nachts waren die allemaal in bezit genomen door schuilplaatsen zoekende jongelui. Zelfs op de zolder van de buitenzaal van Café Blokdijk, *Het Wapen van Munster*, sliepen er twee. Curieus was dat er ook twee Duitse soldaten bij Blokdijk ingekwartierd waren, maar die sliepen vóór in het hotelgedeelte. Overigens waren Erich en Otto geen kwaai kerels.

Arie Beers werkte bij mijn vader en samen met zijn beide broers Piet en Hen wilde hij ook de polder in vluchten, toen die piloten naar beneden kwamen. Ook zij voorzagen dat er heel gauw Duitse Feldgendarmerie zou verschijnen. Dat bleek ook zo te zijn, want ik zag dat er al een Duitser stond op het land van Piet Roemer, dat westelijk van de Gouw lag. Ik zag dat Arie en Piet in het bootje zaten, maar Hen stond nog.

Die Duitser schoot en ik zag Hen meteen omvallen. Piet sprong overboord, maar hij kon geen kant uit en werd meteen gegrepen. Arie werd door die Duitser gesommeerd om naar hem toe te komen en ook hij werd gearresteerd.

Dokter Schermerhorn deed de lijkschouwing en hij vertelde later dat het een heel *vuile* kogel was geweest. Zo één, die in het lichaam nog eens uit elkaar spatte en daarom praktisch altijd dodelijk was.

Jan van Dalen:

Door een klein raampje in dat boetje had ik het hele drama gezien, maar ik zorgde wel dat de Duitsers mij niet konden zien. Een paar andere jongens waren niet zo voorzichtig en die werden wel door de Feldgendarmerie, die over grote veldkijkers beschikte, opgemerkt. De Duitsers sommeerden dat ze naar hen toe moesten komen en om hun woorden kracht bij te zetten losten ze ook een paar schoten.

Maar inmiddels was de waarnemende NSB-burgemeester Cas de Boer ook ter plekke gekomen en hij zei tegen de Duitsers, dat die jongens dat alleen maar konden door over land om te lopen. Dat ze niet door de sloot konden komen.

Het speelde zich allemaal vlak bij ons af en we hadden het geluk dat ze niet naar de boomgaard kwamen, waar wij ons verstopt hadden. Maar we konden ze duidelijk op het land van Roemer horen lopen en met elkaar praten.

Tot overmaat van ramp kreeg Ab Kuiper een paniekaanval.

Maar voordat hij goed en wel lawaai kon maken had ik hem al bij zijn hoofd gegrepen en ik drukte hem met zijn mond tegen de grond.

Hou je bek! fluisterde ik in zijn oor, *wil je dat ze ons ook pakken?*

We hebben daar tot half zes gezeten, tot het al donker werd. Pas toen durfden we weer tevoorschijn te komen. En ook pas toen hoorden we dat de Duitsers veel opgepakte mannen en jongens meegenomen hadden naar Purmerend.

Ze werden in Duitsland tewerk gesteld en pas na de bevrijding kwamen ze een voor een weer terug.